

Asia: VN/20253/2024

Lausuntopyyntö: Fossiilittoman jouston työryhmän loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Palvelualojen työnantajat Palta kiittää työ ja elinkeinoministeriötä lausuntopyynnöstä, joka koskee fossiilittoman jouston tukimekanismin työryhmäraporttia. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto, ja edustamme noin 2 600 eri palvelualoilla toimivaa jäsentämme. Yksityiset palvelut tuottavat noin 40 prosenttia Suomen BKT:stä ja työllistävät yli miljoona suomalaista.

Yleisellä tasolla Palta jakaa huolen sähkötehon riittävydestä tulevina vuosina, sillä sähköpula olisi erittäin haitallista myös palvelualojen yrityksille. Vuonna 2022 toteutettu kattava tutkimus paljasti, että kiertävistä sähkökatkoista olisi merkittävää haittaa joka kolmannelle ja jonkin verran haittaa yli 40 prosentille edustamiemme palvelualojen toimijoista. Siksi on hyvä, että työ- ja elinkeinoministeriö etsii ratkaisuja sähkötehon riittävyden varmistamiseksi.

Fossiilittoman jouston tukimekanismiin on kuitenkin erittäin vaikea ottaa kantaa, koska työryhmän raportissa ei ole arvioitu tukimekanismin kustannuksia eikä sähkömarkkinavaikutuksia, eikä käytettävissä ole ollut riittävän kattavaa selvitystä mekanismin mitoituksen tueksi. Näitä näkökulmia tulee arvioida huolellisesti ennen tukimekanismin mahdollista jatkovalmistelua.

Raportissa jouston alustavaksi tarpeeksi on mallinnettu 800 MW, mikä perustuu Suomen sähkönkulutuksen kasvuun peräti 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Arvion taustalla on Fingridin liittymiskyselyt ja oletus, että jokin osuus niistä realisoituu investointeina. Näin valtava kulutuksen kasvu on kuitenkin hyvin epävarmaa milloin tahansa ja varsinkin nykyisessä taloustilanteessa. Lisäksi osa uudesta kulutuksesta tulee todennäköisesti olemaan luonteeltaan joustavaa, esimerkiksi suuret lämpöakut, mikä vaikuttaa osaltaan tukimekanismin mitoitukseen.

Jos kulutuksen kasvua yliarvioidaan tai uuden kysynnän joustavuutta aliarvioidaan, on vaarana tukimekanismin ylimitoitus. Tästä seuraisi tarpeettomia lisäkustannuksia valtion budjettiin tai sähkön käyttäjille. Lisäksi on olemassa riski, että tukimekanismilla rakennettava kapasiteetti syrjäyttää investointeja, jotka muutoin syntyisivät markkinaehtoisesti, mikä vääristäisi kilpailua sähkömarkkinoilla. Tämä korostaa entisestään tarvetta huolellisille vaikutusarvioille, mukaan lukien tukimekanismin koon mitoitus ja tarvittava jouston kesto.

Huoltovarmuuden näkökulmaa kannattaisi laajentaa myös muihin kuin sähköjärjestelmään liittyviin höytyihin. Esimerkiksi akkujärjestelmät voivat parantaa myös tietoliikenteen toimintavarmuutta. Muut kriittiseen infrastruktuuriin liittyvät hyödyt tulee myös huomioida kilpailutuksen pisteytyksessä.

Työryhmän ehdottama tukimekanismi keskittyisi vastaamaan tuulettomaan pakkasjaksoon ja sen edellyttämään pidempiaikaiseen reagointiin. Lisäksi hallituksen tulee kaikissa soveltuvissa yhteyksissä pitää mielessä myös kulutusjouston ja varastointiratkaisujen mahdollisuudet ja edistäminen.

Kunnioitavasti,

Tatu Rauhamäki

Mikko Paloneva

Johtaja, elinkeinopolitiikka

Asiantuntija, elinkeinopolitiikka

Palvelualojen työnantajat PALTA ry on uuden työn, digimurroksen ja tulevaisuuden työmarkkinoiden suunnannäyttävä. Yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa yhdistämme faktat, työmarkkinaosaamisen sekä vaikuttamisen taidot palvelutalouden ja Suomen parhaaksi. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto ja edustamme noin 2 600 palvelualoilla toimivaa jäsentämme.

Rauhamäki Tatu
Palvelualojen työnantajat Palta ry.

Paloneva Mikko
Palvelualojen työnantajat Palta ry.